

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАКОНОТВОРОЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ СЮАЗІ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ ПИК XXXX Число 146. Джерси Ситі, Н. Дж., понеділок, 26. червня, 1922. VOL. XXX. No. 146. Jersey City, N. J., Monday, June 26, 1922. THREE CENT

ПОСИЛАЮТЬ ВІЙСЬКОВІ СУДИ НА СЛІДСТВО МАСАКРИ СКЕБІВ

ШКАГО, 23. червня. — Генерал стейтсвх військ по порозумінню з мандионським губернатором Смолом видав військовий слідчий суд для розслідування масакри страйколомів в Герні.

Рівночасно тисяча федеральних військ дістає приказ бути готовими з озброєнням в руках вирушити на кожний приказ в округ зворушення.

Представники генерала, вислані ним для розслідування небезпек поновленої заколоту, вернули з рапортом, що така небезпека минала й що в окрузі Герні не заноситься на поворотноє кривавий сцен.

НАСТРІЙ ОКОЛИЦІ ПІСЛЯ МАСАКРИ

ГЕРНІ, Іллінойс, 23. червня. — Цілою околиця Герні, в котрій розгрізалися лише два дні тому такі страчні сцени, тепер успокоялася, немовби всі були заняті похоронами жертв. З висказів страйкарів не видно, щоб вони жалували того, що случалося. Навіть безсмієнці з околиці заявляли, що причиною заворушення була вперість власників копалень вугля, котрі хотіли весті роботу помію страйку.

МАНИН ЗАМІКАЮТЬ

Поводком Гантер, особистий представник генерала Блека, команданта іллінойської міліції, порадив іллінойським вуглевим копаням, що досі вважали роботу страйколомів, перестати роботу, щоб не провокувати далі страйкарів. Властители згодилися послухати полковника.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ РАДІТЬ НАД ВУГЛЕВОЮ СИТУАЦІЄЮ

ВАШІНГТОН, 23. червня. — На інших тижнях засідають кабінету міністрів раджио над справою вуглевого страйку. Справа видно була порушена наслідком кровявих подій в Іллінойс.

Прокши що нема ніякої публічної заяви в справі становища уряду, всеж такі задоволення, що незадовго уряд зробить якийсь офіційний крок для поладнання вуглевого страйку. Так міністерство торгівлі як міністерство праці вислали вже кілька своїх агентів, які мають розглянутися в положенню в углевих округах та навести якийсь спосіб покінчити страйк.

Міністерство праці видало публічний заставу, в котрій осуджує кроваві події в Герні, і заявляє, що всі винуваті будуть потягнені до судової відповідальності.

ЗІ СУДУ НАД ВЕСТ-ВЕРДЖІНСЬКИМИ ДЕМОНСТРАНТАМИ

ЧАРЛСТАВН, Вест Верджинія, 23. червня. — Нині починається розправа проти другого обвиненого з цілого ряду обвинувалених за вестверджинський демонстрацію з минулого весня. Є ним сиренчик Дж. Е. Виллерс, котрого прокураторія держави стейту Вест Верджинія обвиняє за участь в страйчанні, від котрог мінусового терення погіб одні з помічників шерифа. Розправа починялася так, що два присяжних суддів признала його винувати „убийства другого степеня“.

ЩЕ ОДНА КРОВАВА БІЙКА НА ТЛІ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ЧАРЛСТАВН, Вест Верджинія, 23. червня. — Коло містечка Манвандска прийшло до кровавої бійки між страйкарями та страйколомів, що їхали під охороною приватних зброєних сторожів до копальні підприємства Галсон Ковл Ко.

Після бійки погібло двоє страйкарів. Страйкарі кажуть, що бійку почали страйчанською сторожою компанію, а сторожі кажуть, що їх напала громада страйкарів, зложена з яких 400 осіб.

ГОМПЕР ЗНОВ ВИБРАНИ ПРЕЗИДЕНТОМ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

СІНСІНАТИ, Огайо, 23. червня. — Конвенція Американської Федерації Праці вибрала нині знов Самуеля Гомперса президентом організації.

Проти Гомперса не поновили на конвенції ніякий поважний кандидат. Протидичні його старалися переконати Джана Луїса, президента майнерської коїти, щоб він кандидатува сього року, як сє їм робив на мінусовій конвенції, однак Луїс уважав свою кандидатуру занадто слабою і не згодився на її поставлення.

Сторонній вибір Гомперса на президента Американської Федерації Праці сє вже 41-ий вибір його на сей уряд. Стороничний його вибір показав слабкість скрайно лівих елементів на конвенції.

СПРАВА ВИЗНАННЯ СОВІТІВ НА КОНВЕНЦІЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

Попри вибори президента Американської Федерації Праці конвенція займалася майже весь нинішній день дебатою над питанням міжнародного визнання російських совітів.

Присяжники більшовиків на конвенції поставили питання висення, щоб конвенція постановила апелювати до американського уряду, за визнанням російського більшовицького уряду. Конвенційний комітет для міжнародних справ, до котрого власною резолюцією, розділяючи: більшість заявила свою протак резолюції, а меншість заставила за нею. Коли обидва реферати прийшли перед повне засідання конвенції, вийшла заявля дєбата, в котрій брали участь теж С. Гомперс, закликаючи делегатів, щоб не заявлялися за диким більшовицьким урядом.

Справа сє не поітшовно.

УКРАЇНСЬКА ПОБІДА НА З'ЇЗДІ МІЖНАРОДНОЇ УНІІ ТОВАРИСТВ ЛІГИ НАЦІЙ В ПРАЗІ.

ГАЛИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО ЛІГИ НАЦІЙ ПРИНЯТЕ В ЧЛЕНИ МІЖНАРОДНОЇ УНІІ ТОВАРИСТВ ЛІГИ НАЦІЙ.

З'ЇЗД МІЖНАРОДНОЇ УНІІ ЛІГИ НАЦІЙ ЗАВІЯВ, ЩО ГАЛИЧИНІ Є ОКРЕМИЙ КРАЙ ТА ЩО ЙІ ПОЛОЖЕННЯ ПОВИННО БУТИ ЯК НАЙВИЩЕ ВИРІШЕНИМ.

(Від власного кореспондента).

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 7. червня. — Сьогодні закінчився шестий з'їзд Міжнародної Унії Товариств Ліги Націй. І аж сьогодні, в останній дні з'їзду, вирішилася справа прийняття Західно-Українського Товариства Ліги Націй в члені Унії. Такамова сьогодні голосував з'їзд над резолюціями в справі Галичини. В обох справах ми віднесли повну перемогу.

Як до цього дійшло, — а була сє дуже важна дорога, на якій ми мусіли побороти великі труднощі, — про сє напишу в іншій статті. Тут хочу Вам подати тільки про успіхи нашої праці.

Над справою прийняття Західно-Українського Товариства Ліги Націй в члені Унії йшли наради то в комісії то на самій з'їзді весь час з'їзду. В нинішнього дня рано перша комісія, (для внутрішніх справ з'їзду) рішила одностайно предлодити з'їздові прийняти наше Товариство в члені Унії.

Тільки при тім рішенні змінили назву нашого Товариства. Доси ми називали його Західно-Українським Товариством (по французьки: Association de l'Ukraine Occidentale) — „Товариство Західної України“. Комісія рішила, що воно має називатися „Товариство Східної Галичини“ („Association de la Galicie Orientale“). Сє своє рішення комісія мотивувала тим, що в усіх міжнародних актах, в яких признається державна окремішність нашого краю, називається його „Східною Галичиною“, а не „Західною Україною“. До сих міжнародних актів ми повинні також приміняти назву нашого Товариства.

Сьогодні по полудні предлодження комісії прийшло на денний порядок з'їзду. Державою за державою, устами представника своєї делегації, голосують, чи прийняти наше товариство в члені Унії. Раз у раз чути голоси „опі“ (так), „ані одного „доп“ (ні). Навіть представники польської делегації — про що доглядано в другій статті, не мав відваги сказати: „Ні. Отже голосує: ТАН, додаючи, що зложити в сій справі застереження до протоколу. Не голосували за нами тільки делегації, які приводили конфлікт в справі національних меншостей (про сє в окремій статті) не були на салі. Голосування скінчилося, ми прийняли.

Через деякий час англійська делегація Глестон реферув ухвали п'ятої комісії (про актуальні політичні справи). Тут приходять на чергу ДВІ РЕЗОЛЮЦІЇ, ЯКІ КОМІСІЯ УХВАЛИЛА В СПРАВІ ГАЛИЧИНІ.

Леді Глестон читає найперше резолюцію в справі ДЕРЖАВНОЇ ОКРЕМІШНОСТІ ГАЛИЧИНІ. Ся резолюцію ухвалила п'ята Комісія на внесення англійського делегата. В Комісії резолюцію прийнято 15 голосами; один голос був проти, а тут (між ними й Полян) здержалися від голосування.

Резолюція звучить: „КОМІСІЯ ДУМАЄ, ЩО ВЗЯВШИ НА УВАГУ ВЛАСНУ ОСОБИСТІСТЬ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНІ (ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ), ЯКУ ТІ ПРИЗНАЛИ СОЮЗНИ І ПРИЙНЯТИ ДО СОЮЗА ДЕРЖАВИ І ЛІГА НАЦІЙ В СВОЇХ НАРАДАХ В ТІ СПРАВІ, ТРЕБА ТІ ВВАНЯТИ ЗА ОКРЕМИЙ КРАЙ“.

Після відчитання резолюції президент з'їзду Буффінні питає: „Чи хто не противить сій резолюції?“ Ніхто не відзивається. Тоді президент заявляє: РЕЗОЛЮЦІЯ ПРИНЯТА“.

Ся заяву президента обі українські делегації, Великої України й Галичини, зустрічають голосними одлесами, до яких прилучаються й інші делегації.

Леді Глестон читає другу резолюцію, прийняту в Комісії одностайно на внесення голландського делегата. Резолюція звучить: „ШЕСТИЙ З'ЇЗД НАЛІЄ, ЩО ПРАВНЕ ПОЛОЖЕННЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНІ ОСТАЄ ВСЕ ТЕ НЕПЕВНЕ І МАЮЧИ НА УВАЗІ ТЕПЕРІШНІЙ СТАН СЕІ ТЕРИТОРІЇ, ЯКО ПОЛОЖЕННЯ СПРИЧИНЯЄ ВЕЛИКІ ТРУДНОСТІ, ВИСЛОВЛЯЄ БАЖАННЯ, ЩО ПРАВНЕ ПОЛОЖЕННЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНІ БУЛО УПРАВНЕНО В ЯН НАЙКОРОТШІЙ ЧАСІ“.

Президент з'їзду знов питає, чи хто не противить відчитаній резолюції, і за хвилину знов заявляє, що резолюція прийнята.

Знов українські одлесни. Так виглядає наша побіда.

Шестий з'їзд Міжнародної Унії Товариств Ліги Націй прийняв Західно-Українське Товариство Ліги Націй до Унії як представника Східної Галичини і ухвалив, що Східна Галичина є окремий край та що її правне положення повинно бути як найвищидша управлінене, — очевидно, в душі прибутої як найвищидше управлінене, — очевидно, через признаєнє ті державної окремішності, згідно з ухвалою з'їзду.

Як до сєї побіди дійшло, — про сє в одлуційній статті.

Д-р МИХАЙЛО ЛОЗИНСЬКИЙ.

СОЦІАЛІСТИ-РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ІДУТЬ НА РАДАНСЬКУ УКРАЇНУ

З'їзду пишуть під датою 29. мая с. р. Сьогодні рано вихідні з Відня до Києва 6. міністер війни за часів Центральної Ради, Жуківський за жінокою, Ченьел, Вол. Завляжак (браз Микола) і кооператор Гарвардсько. Шрат вихав з жінокою сє перед двома тижнями. І закордонної групи українських лівих серів остали у Відні: проф. Грушевський, диктор Христюк, тому, що вони були надто ангажовані до цих мовлянь, не відносився аністия.

Серед придурицької еміграції у Відні завважується в останніх днів який рух за програмою на Україну.

УВІЛЬНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО РЕДАКТОРА.

В п'ятницю дня 2. ч. м. відбулася перед карним судом секція III у Львові карна розправа проти Михайла Струтинського, бувшого редактора журналу „Життя і Мислення“ о переступство з § 11. пресоового закона, по повнені мимотим, що редакція цього журналу без дозвола польщі перемінила цей журнал на політичний. Минь року засуджено редакції Струтинського на кару п'ятиденного арешту, а згодом триста марок гривини, а пенція вилінок знесла, а на останній розправі увільнено його зовсім від в'язни і кари. Ред. Струтинський боронив адв. д-р Степан Баран.

БЕЗГОЛОВЕ В ЧОРНОГОРІ.

Між військовими польськими властями і перемиським магістратом виринув спір, хто має покрити кошти удержання понтонового мосту, який побудував військо по заваленню залізного моста в марті ц. р. Результатом цих спорів є те, що військо розібрало мост, а Перемиський відтятий тепер відважився. Донисувач „Дз. люд.“ пише з того приводу: „Мається враження, що жиемо в дикім краю, в якім властям зветься, що вони існують тільки тому, щоб люди могли платити податки на їх удержання. Хай одне не збувають, що терпіння може уратися й суспільства може сказати: До чорта з такою владою!“

АТЕНТАТ НА ВІЛСОНА ВИКЛИКУЄ ПОВАЖНІ НАСЛІДКИ

18 ОСІБ АРЕШТОВАНО В САМІЙ ЛОНДОНІ ЗА ЗВ'ЯЗОК ЗІ ЗАМАХОМ.

ЛОНДОН, 23. червня. — Лондонська поліція арештувала нині 18 осіб, проти котрих вона підносить закид, що доци в посередній або безпосередній спосіб зв'язані зі замахом двоох Айрших на генерала Вілсона, військового дорядника в Олстер. Кажуть, що на сні ще не скінчилися наліткі на підозрілі особи в Лондоні та що за сими арештованими плітуть давалі.

Тимчасове слідство проти виновників замаку показало, що оба справді брали участь в світовій війні як англійські жювирі. Виявилось теж, що Обрайен був занятий під другим іменем в англійським міністерстві праці.

СПРАВА АТЕНТАТУ ПЕРЕД ПАРЛАМЕНТОМ

Нині витягено справу атентату на генерала Вілсона перед палату після англійського парламенту. В тій справі поставлено до уряду шість рах інтерпелляцій, так що уряд стоїть перед повадкою критикою своєї політики супроти Ірландії.

Покіщо на ді питання відповідля лише представники міністерства внутрішніх справ, заявляючи, що уряд уперся до відповідної охорону життя визначних Англішів, котрі як чутки ходять, мають бути далішими жертвами революційної діяльності радикальних Айрших.

АЙРІШІ ДАЛИ ПЕРЕЧУТЬ СВОЇЙ УЧАСТІ В ЗАМАХУ

ДАБЛІН, 23. червня. — Імон Де Валера видав заставу про замах на генерал Вілсона, в котрій заперечує, немовби він має якунебудь зв'яз з замахом або знов, чому сєй замах сповнено.

Подібно заставу видала головна квартира айрської постантої армії.

БУРЖУАЗНИЙ УРЯД СТЕРЕЖЕ БОЛЬШЕВИКІВ

ГАГА, 23. червня. — Представники російського більшовицького уряду мають наспіти до Гаги в недалю. Для них приготовано шість поєхр в однім льняським готелі. Щоб уловити їх перед можливими шпешностями, уряд Гогандія думає вилити цілого батальону війська для стереження більшовицьких делегатів.

З ПРОЦЕСУ ПРОТИ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ В МОСКВІ

МОСКВА, 23. червня. — Муранов, адвокат обвинених на розправі проти московських революціонерів, поставлених перед більшовицький суд, поставив нині в суді внесення, щоб суд розглядав як сторонничий і зарядив нову розправу проти обвинених.

На доказ сторонничості суду адвокат подав факти, що в демонстрації проти обвинених, яку урядили більшовики в судовій салі, брали участь судді та прокуратори.

Большовицький прокуратор Криленко противився внесенню.

ЩЕ ВЕЛЧАЮТЬ ЦАРА В НІМЕЦЬКОМУ ПАРЛАМЕНТІ

БЕРЛІН, 23. червня. — Йосиф Гельферх з німецької національної партії виступив в німецькому парламенті з похвалами до монархії та дому Гогенлоєрнів. Він говорив, що аліанти так довог будуват знущати над Німеччиною, поки вона знов не стане царством. Він рувив, що весь німецький народ вичікує повороту кайзеризму.

Його кімшеї слова заглушили окрики обурених послід.

НІМЕЦЬКІ КАПІТАЛІСТИ ШУКАЮТ ЗА ЗЕМЛЕЮ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

БУЕНОС АЙРЕС, Аргентина, 23. червня. — Представники німецького мілінарера Стімеся приїхали до Аргентини, щоб шукати за землею, надаючоюся для колонізацій німецькими колоністами та доглядано для uprawи бавовни.

ЛІГА НАРОДІВ РОЗПІДЖУЄ ЗОРУЖЕННЯ СВОЇХ ЧЛЕНІВ

ЖЕНЕВА, 23. червня. — Уряд Ліги Народів віднісно до всіх членів Ліги, щоб вони подали Лізі дані про свої державні зоруження, щоб на тих даних оперти свої плани розоруження. В сім листі Ліга просить теж держави, що до неї належать, щоб вони подали в своїй відповіді також всі ті географічні факти та механіорні зобов'язання, на котрі вони хочуть звернути увагу Ліги при виробляванню плану розоруження.

ФРАНЦІЯ ОБУРЕНА

ПАРИЖ, 23. червня. — Вся французська преса остро нападає на Англію за те, що її премієр міністрів заявив нещадно, що Англія буде мусити зажадати незадовго звороту догві від своїх довокниці. Газети кажуть, що Франція стоїть перед новим вимушенням.

ОБВИНЯЮТЬ МОСКВІВ ЗА ПАЧОВАННЯ ОРУЖА ДО РОСІЙ

ПАРИЖ, 23. червня. — Як кажуть французькі газети, французька поліція викрива знов пачувані зброю до совєтської Росії.

Зброю вилзи пачувати нібито як рідничні наряди. Пачували її і з Франції і з Бельгії. Пачкованне мав початися ще ледь в 1921 році і до тепер мав вилізати трою дорогою до десятків тон зброї. Як тепер сє пачкарська організація мала висті в руки французької паллі.

ПОЛЬЩА НАРІКАЄ НА БОЛЬШЕВИЦЬКІ БАНДИ

ПАРИЖ, 23. червня. — Польський уряд мав вислати до російського уряду в Москві ольський протест проти нападу більшовицьких бань на польську територію.

ЯК КОНАС КРИМ, ПЕРЛА УКРАЇНИ.

Кореспондент московської "Правди", Урановський, описує, як тепер виглядає Крим, де колись жилося як у раю:

Симферополь. День. Улицями пересуваються нудні, сірі обличчя. На витоптані сходах багатьох помисарів товпляться прохачі. Люде-звір виходять на грабунок. Виходять одином, з буками, і громадами зі зброєю. Молоді, ледь розвині дівчата і старші, зів'язі жінки продають своє тіло. А на гроутарях виття. Вітуть з голоду, пригнели до мурів старші жінки і діти, «квіти землі»...

Вулицю своєю трамвай. На перелі між шинами лежать ті «квіти землі», лежать і пишуть, як умираючи котата. Вохко, студено, сніг, вітер від моря в'є — все те гірше від міського ладу здорового морозу піччю. А над дверми великого дому при головній улиці гарний плякат: «Діточий притулок Народного Комісаріату Освіт»...

Бля нього плаче троє діточок, татарчата з чорними очима. «З села привезли їх і покинули», каже жінка.

Дві великі кімнати, без ніяких річей, переповнені дітьми, брудними, в лахах, з широко відкритими очима. В розі кімнати витягнувся 10-літній хлопчик з жовтим обличчям, отвореними устами, білі зубки видно.

Що це? Трупа? Давай йому 1/2 фунта халба, зів'язі паразити! Це звичайні речі, дуже звичайні, каже один з його товаришів... За ніч померло так 20...

А в заведенню для божественних глітто. Найбільше молоді дівчат, що збожеволіли з голоду. Лежать нерухомі. Котра ще має трохи сил, та плаче. Одна кричить: «Чому нас убивають? Дайте хоч шматок халба! Пане докторе, прошу вас, шматок халба!»

Лікар байдуже дивиться на хвору і каже до мене: «Ми безсильні — не маємо нічого. І ліччати їх також не можемо.»

На Ай-Петрі сидять немисловісні пар-голод. А в містах гуляють його страшні слуги: нуджа, грабунок, протестуція й божелаж. Се чорний, страшний Крим, з морем нещастя, з громами нуджі, з фонтанами сльози, які бухають високо до неба.

Подав О. Назарук.

РАТУЙМО УКРАЇНУ!

З усіх сторін нашої батьківщини дучає клич: допоможіть! Просіть о поміч каліки, сироти, вдови. Просіть о спомогу студентів, стрійців, ріжні културні інституції. Приходять листи від багатьох матерів-вдовиць.

Усім варта, усім треба попоміч!

Ми одізналися щирим серцем і шедрою рукою на всі ті кінці і не забудемо й на будуче про наш обовязок супроти них. Наша еміграція піддержала славно і своє правдивістю, довершувати через верх першу націю пошану.

Але тепер, із поміч усіх покликів і просьб прилину до нас стогін — умираючих з голоду.

На Великій Україні такий голод, що полекуді ляють людських трупів! Матері вбивають своїх власних дітей, щоб охоронити їх від мук голоду. Народ не оре і не сіє, бо вже нема сил і сили нема до роботи. Висохлі, жінні трупи жадають смерті як спасення від неодолимої катастрофи.

Це не картина історичного писателі, це дій факти, подани в часисни, холодними американськими кореспондентами.

Цей страшний голод не в Індії, не в Китаю, а на багатій Україні, куди привираючи мисловіці наїждіть, це вмирає наші рід, наш хлібороб, наші робітники!

Кажі приїде під наш поріг голодний, ми не відправимо його. Як збирати гроші, «Христ» ми силали долларам. Дарма, що ця інституція показалася для України — мачо-холод! Ми дали в імя гуманности.

Ми залобко говоримо, пишемо а й кличемо уюди, що ми діти Соборної України, котрі земля і народ від Кавказу аж поза Бескиди. Ми мріємо і тільки ми живемо тою надією на яку усіх українців — у незалежній, зєднаній державі. Коли сніваємо наш народний гимн. Це не вмерла Україна, то маємо на душі Неньку Україну — Тараса, Богдана — це тільки наш власний, галицький закуток.

Браття! Сестри! Пора показати людям, що у нас є любов до тої нашої «Соборної», до тої спільної нам усім Матері! Не ждін, не гаймося подати поміч. Кожий день проводили не сотні а мільони в тисні нещаслих і сльїзних матерів на Україні. Уже вона і тепер немов велике кладовище. Погуляли вороги, пошанили за собою слід. Стартує до степу курган забитих могил, вимордованих наших найлучших людей. Сотні тисяч впади від заради. Богато стори перемірилися у мертвий цвинтар.

Не даймо голодові докінчити діла знищення!

Дивити! Наші голодні скінчати в Європі поразили, що самі не їсти-варити чи два у тижень, а заощаджені постом гроші пішли на поміч Великій Україні.

Під ляшкою корміюмо — наші брати, самі не в гараді, а збирають жертви на поміч голодуючим.

«Чи тільки ми, тут в Америці, ми, котрі забули, що голод значить — чи ми одні останемо глухі на той крик розпукі, який доходить до нас із рідної землі?»

На поміч усіх, у котрих ще серце не застигло! На поміч умираючих із голоду людям! Не доводіть до цього, та кимі той, кого не арнушити, страшна доля своїх людей. Не варта той зависти Українцем, що не дасть своєю ленту тм, що гинуть.

До роботи всім! Українці та Українці! Самі уперед зложіть жертву, не гаючись, а відтак відітати до хати!

Скінуючи ніч, уладуючи кошти, представлення, піснівні, вигукуюмо сотки просібно — аби тільки зібрати як найкраще і як найбільше!

До Америки! Уданосямо і збирати жертви. Вони дають, коли дізнаються, у якій страшній потребі просимо.

Хай усі енергія пробується у нас до цього діла. Хай твоє зібранню порівняємо з неперозуміння і байдужі, які досі ділять Галичан і Припиднюків. Хай видять, що наші серця боються голоду і сміються і любовно до усіх України.

Нехай усі українські часисні зберуть в один дзвін тревоги. Нехай кожда українська організація пошле, щоб ухвалити якусь суму із своєї фонди. Нехай це діло вийде так складно, що однодушно, із таким розмахом, щоби ця поміч була глянцем виразом нашої любові для України!

Наш часисно «Свобода» знається радо оголошуванням і негайною пересилкою збірки. Сидіть раз калідо! Не ждін, а поможіть сечісно! Бо тільки шкоро поміч зможе вратувати від страшної смерті!

Н. С.

ЗІЗД РУСОФИЛСЬКОЇ ПАРТІЇ У ЛЬВОВІ.

Руссофіли скликали на день 15 червня 1922 р. зїзд партії у Львові, на яким мали задати в'яз до дотеперішньої діяльности, скрити свої організаційні сили й утвердити лінію дальшої політики.

АВАНТУРНИЙ КНЯЗЬ.

Як доносить англійські газети сербський князь Юрій дав знов про себе чути. Сим розмови він писати сирозам до свого брата Олександра, що місто його сидить на югославських престолі, та прихильників короля, головно до Пашича, прем'єра міністрів.

Юркові не першина робити скандали. Він через них навіть стратив свого часу права до сербського престолу, як мав титулом того, що був найстаршим королівським королем. Сі скандали наповняли колись сербські та австрійські газети.

Раз він вибрався на гори і пошварився в дорозі з Молодим Малеком і постріляв його. Раз його викинуло з головної реставрації в Білогороді за те, що кидав на музикантів флашкіми вина і залицявся до акторки на сцені. Другим жаром порів вночі напад на жіночий монастир і при тій нагоді власноручно вилізом верота монастиря та власним мечем вбив монастирську собаку. Раз знов хотів показатися шльямн стрілецьким жовніром, сточуючи на ярті в королівській палаті, лучним вистрелом через вікно винижені до штурцині Турка, сидячого в каварни проти королівської палати, розбив Турку шоку.

Від коли стратив права до престолу, жив все за границею, турбуючи свій рідині край і не даючагем заплатити час від часу його великі дови, які затягав йому сього, що сербський скарб державний вилучував йому річно по 200,000 франків. Аж тепер Юрій закляпав Сербію справді політичним скандалом. який може має далекосяглі наслідки з огляду на те, що по його стороні стоїть в сербський війську велика партія. Шла Югославія має ділитися на прихильників князя Юркі, що зветься «Чорною Рукою». Тому й уряд стареться всіми силами засадити авантюризм королевіна в французький дім для божелівня.

В КОЖДІ УКРАЇНСЬКІ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ «СВОБОДА»

ЗАЧНІТЬ КУПУВАТИ ТЕПЕР

MAGNOLIA STAR MILK

ШАДІТЬ ПРЕМІЮВІ КАРТКИ НА ЦІННІ ПРЕМІ.

Пішати на когю небув адресу на протинній сторині преміювї картки по інсторовану преміюву листу. «Випішати шадіть преміювї картки».

ЖІНКИ НАПАЛИ НА МОРЯКА.

На Оля Ляндста, 29-літнього норвезького моряка, напала в середу на Ковні Айланд товна жінок і будай його певно його тяжко побила, якби не оброну полісмена. Афера почалася з того, що жінки побачили кодо моряка малу, може яких 10 літ мачо муку дівчину в плачу. Довідавшись від дівчини, що моряк зачипав її, жінки заручились до полісмена і зажадали його арештовану. Тимчасом до моряка підійшов якийсь незнакокий, вивав моряка на куцачу білку і за коротку хвили одварив його в шоку так, що сей вивав паміти на землю. Полісмен, котрий на се найдішов арештована моряка і побило його і дівчину на поліційну стайню. Та жінки впадо не були з ним вдоволені. Бо яких 500 з них набираю на березі морського патча і дошок і з тим кинулись на моряка, пробуючи видіти його від полісмена. Яки на рішучість полісмена, що знає, що стаюваз з моряком. На поліції він признався, що він привіз зі собою малу дівчину аж з Нью Йорку, де він забрав її в хвилі, як вона виходила з парохайної школи.

БАТЬКО ВБИВ СТАРИКА ЗА НАПАСТОВАННЯ ДІВЧИНИ.

Савіто Стордано з Нью Йорку забив своєму 67-літнього сторожа дому, в котрий він живе. Причиною вбивства було те, що 7-літня дочка сказала йому, що старик зачипав її. Се так от гнівало батька, що він не міг спати цілу ніч. Коли на другий день батько покив, як старик кляв його дівчину, батько, котрий є столярем по званию, схопив сокиру, зійшов до пивниці і був старий сторож, і тут кількома ударами сокири вбив його на місці. Словиниш страшний вчинок, батько закинув сокиру за бочку, а самий пішов на поліційну стайню віддати в руки поліції. Тут його зараз арештовано, щоби поставити перед суд за вбивство людини. Судовий кілчак оглядав дитину, котрої батька про напастовання була товчком до страшного кроку батька, але не найшов ніяких признак напасті.

Читайте українські книжки і газети, так саме читане веде до просвіти, а просвіта — се сила. — Пішати по шльямн книжкою «СВОБОДА», 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЦАРІВНА

ПОВІСТЬ ОЛГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ, друге видання, з передмовою Осипа Маковея. Брош. 1.75, в звичайній оправі 2.00, в люксовій оправі 2.75

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу: "СВОБОДА", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

КРАЄВИЙ КРАЄВИЙ КАЛЕНДАР

ПРОСВІТА

на 1922 рік

Ціна тільки 55 центів з пересилкою.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу: "СВОБОДА", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЯК ПОВСТАЛИ ПРИВІТАЛЬНІ ЗВІЧАЇ.

Звичай скидати капелюх при зустрічі повстав дуже-дуже давно. Це за тих часів, як по світі було розширене невільництво. А за тих часів вільні люди — тоб то, мовлять, пані, не дозволяли своїм невільникам мати довге волосся на голові. По деяких краяхах годили невільникам усе голову, по інших — тільки пів голови й по тому півзав'язаного чоловіка, від пана роздріжнюють. Отж кожд невільник здивувався вільного, він мусів показати, що він — не рівня паном, знімав з голови капелюх і показував, що він — голений. А з тої голи повстало старовинне привітання, яке ми бачимо тільки в стародавніх часів. Так вигадали сь, наприклад, Римляне й Греки.

Пішніше люди надумали не тільки показувати свою руку а вже ближчим та приятелям почали її простягати. Се звичайно, що один приятель простягнув другу свою підтримку чи силу своєї руки на випадок, колиб тому довело ся боронитися від ворога. А другий, приймаючи приятелеву руку, стискав її, ніби тим самим говорюючи: Згоді! Будемо друзями!

Звичай робити реверанси, чи кнікисни повстав пішніше, чи так звані, «середи віки». Робили реверанса не тільки маленькі дівчатка, а одночано — і поважні пані, та старенкі бабусі. Таким способом вигади вояки королів, князів та всяких великих панів — «феодалів», тоб то своїх володарів. Борж не слід забувати, що за старих часів тих королів та князів, чи взагалі можновладців, зазавдо багато було на світі. А що тим панам не було чого робити, бо за них усю працю робили їх покїрні підданці, то королі та князі, або били ся за вську дурницю з сусїдами, або ганяли на полювання, або безували на півноччя, або вважали робляти, іще й досі вважали за бездільнички. Отж, впрямуючи баченств, то до «приворіт бабусі», вони скликали до своїх дамків та панат і своїх підданців. А ті, приходячи до свого володаря, на знак своєї повної покори, ставали перед ним навколупки. Так само робили підданці, коли приходили до феодалів чогось просити. Пан же, бачучи, що жінка стоїть перед ним навколупки, простягав до неї руку, немов хотів її помогти підійстися на рівні ноги. А що сі руки робили собі ся майже одночано, то жінка не встигала й впасти на коліна, тільки згинала ногу, щоби зробити. Отж з того руху й

повстав реверанс. Слово се в мові французькій визначає: «пошана».

Звичай робити реверанси і досі істнує при всіх королівських дворах і вні обовязковий діял всіх жінок, покляканих до короля на прийомі, баль, чи якесь свято. Тільки там реверанс треба робити нішним способом, як то роблять дівчатка в звичайному житю. Кожда дама, підходячи до короля, робить аж три «глибокі» реверанси: перший — біля самого короля, другий — відступивши на три кроки назад, а третій — відступивши на три кроки, тільки та трічі відступаючи.

дама може нарешті повернутися до короля спиною та вже йти далі по людському. По деяких краяхах Європи, переважно по глухих містечках, ще й досі служничі роблять кнікес своїм панам, а селянки — вчигтелеві та пан-отцеві. Дівчатка, що реверансом вигають старших, ніби тим говорять, що вони будуть їх слухати, як середновіччя підданці слухали своїх панів — королів чи феодалів.

Коли хтось із ваших приятелів чи знайомих буде від вас далеко так, що не можна ані пролетати йому руку, то вигають його руку виганяючи вперед та в гору руки. Так само роблять, коли хтось із приятелів чи знайомих відіздати п'ятого, відлівався нарощував або шо. Простягнути руку, легенько хитують самим кетяхом, до того пальцями та доложню. Сей спосіб привітання перешлюю на нас від понадберезських мешканців та від рібальських жінок та дітків. Коли їх такто і бачи відлівався від берега в море, то ті близькі та приятелі, що лишили ся на березі, щоб дати змогу любим морякам задалеку себе бачити, махали їм ріжнімижкорювими хусточками, високо тимаючи хусточку в руці. А хусточка буда майже в кожного, бо ті, що лишили ся, зі страху та жалю по відліпанні, плакали й витирали собі слези. Часто й тепер при відіздзі мижди, вигаємо їх хусточкою, а не порожньою рукою.

На Сході-в Туреччині, Персії то що — чоловіки, вигаючи, прикладають руку до чола та серця, а потім роблять

Римляне, що багато дечого переняли від Греків, вигади своїм словом — «Радуйся!» Сим вони хотіли виявити, що бажають приятелям тільки самої радости в житю.

На Сході та по краяхах магометанських, де тримають ся віри Магометової, чоловік чоловікові каже: — «Селам алікум», тоб то — «Нехай буде з тобою спокій Господній». Жінки та чужинище, що не члїть до віри Магометової, лежить до віри Магометової, казати їй досі по селам істнує звичай, казати при зустрічі — «Поздоров, Боже», а при розлуці — «Шасті, Боже, на все добре!»

УКРАЇНСЬКИЙ ШТУНАР

ГАРНИЙ ШТУК ДО ЗАБАВИ.

— Зміст: Часть 1. Забава фізичні і хемічні. Часть 2. Штунки з картиями. Часть 3. Штунки рахункові. Часть 4. Штунки жартильні.

«СВОБОДА»

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

З ВЕРШИН І НИЗИН

Збірник поетичних творів Івана Франка. В двох томах «Зліва лист» і «Великі дошки». У біографічних нарисах Івана Франка (нап. Василь Вернубов) та Івана Франка. Брошурована \$2.75, в поліційній оправі \$3.45.

Замовлення висилайте на адресу: "СВОБОДА", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

на найближчу неділю, ДІЯ 25 ЧЕРВНЯ, о годині 2:45 попол. до великої сали Народного Дому в Нью Йорку.

Хто розуміє, яка вага свого слова, нехай приходить.

Стеф. Дембійський, голова. Тимко Мілецьку, секретар.

РОЗВИТКИ КАРМЕТОК

ІСТОРИЧНИЙ РОМАН

в 6-ох томах, Мих. П. Старичного

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу: "СВОБОДА", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

РОЗВИТКИ КАРМЕТОК

ІСТОРИЧНИЙ РОМАН

в 6-ох томах, Мих. П. Старичного

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу: "СВОБОДА", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

